

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 korona. — Egyes szám 20 fill.
Hirdetések és Nyitlerek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

Dr. J. CSAPLOVICZS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
43. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza.

Tisztelet mindenkinek.

A mai kor gyermeke, amikor a teljes énjét lefoglaló ádáz küzdelmet vívja és folytatja a mindennapi kenyérért; mikor a megélhetés nehéz gondoljai közepette egész valóját és minden gondolatát az „Én“ foglalja el, sokszor, nagyon sokszor megelégedezik egy fontos kötelességéről.

A mai kor embere, mikor nap-nap után rohanva tör előre a — sokszor rosszul értelmezett — földi boldogság elérésére, akkor az ugyanazon célhoz törekvő embertársaiban boldogulásának útját álló akadályokat és ellenséget lát, kikkel szemben harag, majd gyűlölet fogja és tölti el.

De ha az esztelenül küzdő a cél előtt kimerülten roskad össze és látja, hogy a többi küzdő is egymásután hull és esik el a végpont előtt, akkor belsőjében lelki szemeivel visszatekintve a harcra, küzdelemre, belátja, hogy annak módja elhibázott és helytelen volt.

Nem elszigetelten, nem önmagában kell e földi élet harcait megvívni az egyéneknek, hanem karöltve és egymást

támogatva, bátorítva, buzdítva, embertársaival. Az egyesnek nem akadályt, ellenséget kell látni kortársiban, hanem testvért, felebarátot. ki velünk egy célért küzd, de ki küzdelmében mireánk és mi öreá vagyunk szorulva.

Kevesen értik ezt meg idejében, de sokan elkésve jönnek arra rá, hogy itt e földön csak úgy könnyű a ránk szabott munka, csak úgy kellemes a lét, csak úgy tökéletes a boldogság, ha velünk együtt és egyszerre élvezik mások is; ha nem találunk mi sem ellenfelet, ellenséget, csak barátot és bennünk sem lát senki akadályt a boldogulás utjában.

És oly könnyű ezt elérni, oly egyszerű ezt lehetővé tenni. Kezünkben van a kulcs, mellyel kinyithatjuk az ajtót, melyen át mindnyájan egy boldogságot nyújtó világba léphetünk.

Emberek vagyunk mindnyájan. Isten képmására vagyunk teremtve. Istennek vagyunk gyermekei és egymásnak testvérei.

Küzdjünk a boldogulás és boldogságért, de ne feledjük küzdelmünkben, hogy int a szózat: „Tiszteld felebarátodat, mint tenmagadat.“

Ugy e bár jó érzés az, ha tudjuk és látjuk, hogy embertársaink tisztelnek bennünket? Ugye, kellemes az érzélem, mely bensőnkben feltámad, ha látjuk, hogy embertársaink nem kerülnek el bennünket már messziről; nem látnak bennünk ellenséget és nem is néznek le?

Nos, hát csak nekünk esik ez jól? Csak bennünk kelt kellemes érzelmeket embertársaink tisztelete és velünk együttérzése? Nem. Egyformák vagyunk. Mindenki, minden ember szereti, ha tisztelik és minden ember ragaszkodik ahhoz, aki őt tiszteli, mely tiszteletet ő viszonz is.

A közös és tökéletes boldogságnak ez a titka, ez a kulcsa. Tisztelni mindenkiket és megadni mindenkinek a magáét.

Ha minden embert a tisztelet vezet mindenkivel szemben; ha minden emder felebarátot lát embertársában, akkor önként lehullanak azok az akadályok, melyek a közös boldogság utjában állanak. Akkor a boldogságért folyó harcban az egyes nem fog a végpont előtt összeroskadni és így semmit sem élvezni a csak egyedül birni óhajtott kincsből, hanem fele-

A NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Boldogság.

I.

*Tudom az angyalok följegyezék rólam,
Hogy tán sohse hittem jobban
Miként egyszer, egy nap — a Mindenhatóban.*

*Tudom, hogy fölírják arany szín betűkkel:
Minden este imádkozik
„Csak egyszer felejtett; aznap felejtett el.“*

*Tudom megbocsátva lesz a jó Istennél,
Hisz szívemben nem volt egyéb
Csendés, verőfényes nagy-nagy szeretetnél.*

II.

*Köröskörül a nyári nap
Fényába vonta a temetői fákat...
Hallani véltünk tücsök muzsikákat.*

*Járéan mohlepte sírok közt
Mialatt pajzánul csak szórtuk szeretszét
A piros pipacsok szirmait, levelét;*

*Kacagunk az enyészeten...
És miránk kacagott az Ifjuság s Élet:
Főlesállanásában az egymás szemének.*

Pohánka Margit.

A „Németújvári vár“ története.

Már a római korban Németújvár, Kőszeg, Vasvár, Kiscell, Királyfalva rendezett telepek voltak, de a római világnak Vasme gyében még is Sabaria volt központja.

A magányosan és a strémi völgyből kiemelkedő sziklás és vulkánikus, messze látható németújvári hegynek ősi neve Kyszem vagy Kuszem volt, honnan a német Güssing nevet kapta.

II-ik Géza király uralkodása alatt 1157-ben Waller gróf alapított ezen hegyormon egy szent Benedek rendi apátságot, és hozzá terjedelmes birtokot csatolt. Azonban alig lakta három apát, már III-ik Béla király azon helyet erősségül jelölve ki, a kolostort elfoglalta s várrá változtatta; ezen német vidéken épült új várnak a magyar neve Németújvár lett. III-ik Béla ezen monostorból épült királyi várat Demeter grófnak adományozta, majd Móricz tárnokmesterés testvéreére bízott e fontos vár, melynek feladata volt Vasvármegyét a stájer betörések ellen megvédelmezni, mint az adomány levél szövege is kifejezi.

A szent Benedek szerzet paraszával III-ik Honorius pápához fordult. A pápa atyailag

inté II-ik Endre Királyt az elfoglalt apátsági javak visszaadására, minek következménye lett, hogy IV-ik Béla 1263-ban a szerzetnek Vágújhelyt adá.

A németújvári erődtítmény nem akadályozta meg teljesen a német betűéseket. Ugyanis Lipót őrgifrő II-ik István határszéli tisztításait megtorlandó, betört sógorával Borziwog cseh herceggel Vasme gyébe és fürstenfeld mellett a Rába völgyén átvonulva, Körmend táján a magyar csapatokat két ízben megverte, majd Vasvár ellen fordult, az ellenálló várost ostrommal bevette, felgyújtotta és kirabolta. Miután ilyképpen hadvezéri önéretét kielégítette, csakhamar visszafordult hazájába.

Közzeget még 1248 előtt foglalja vissza németújvári Osl comes fia Herbort; rövid idő alatt a király kezébe jut Borostyánkő vára is, melyet jutalmul Németújvári Henriknek adományoz.

A fatárjárás után elhaltalmasodott Németújváriak, ez a vitéz, de garázda és pártütő nemzetség, a vasme gyei határvárak urai, azért, mert az atya ellen felkelő trónörökös ellenében IV-ik Bélát támogatták, félték az új király, V-ik István boszujától s Ottokár cseh királlyal szövetségbe. Alig, hogy kitört

barátjának támogató karjain együtt osztozkodnak e földi lét minden megszerzhető és elnyerhető javaiban és örömeiben.

Az élet nehéz, de csak annak, ki önmagának él. Gyötrődés lehet a földi lét annak, ki csak önboldogításra törekszik és nem lát, nem ismer felebarátot, kivel osztozkodjék a föld javaiban, melyek nem az egyesnek, hanem csak az egész emberiségnek együtt nyújtanak örömet és élvezetet. Teher lehet az élet az ilyen embernek, mert ő is érezi, hogy nem tisztelven és becsülven senkit, őt sem tisztelik, őt sem becsülik.

Azért hát rendezze be mindenki magának földi életét széppé, kellmessé. Küzdjön boldogulásáért és a földi boldogságért is, de tisztelje felebarátját és vele együtt vegye ki részét a közös földi harcban és vele osztozkodjék a földi közös boldogságban.

Ne feledje senki, hogy Isten képmására teremtett emberek vagyunk mindnyájan, hogy testvérek, Istennek gyermekei vagyunk, kik tartozunk egymast tisztelni, mert eredetileg egyenlő jogaink és így egyenlő kötelességeink vannak.

Járásunk és a kivándorlás.

Az amerikai való kivándorlás kérdése talán sehol sem aktuálisabb mint éppen a németújvári járásban.

A kivándorlási láz faluról-falura terjedt és mindennemű nagytítás nélkül mondhatjuk, hogy ma nincsen község az egész járásunkban, melynek lakosságát a folyton tartó, sőt folyvást emelkedő kivándorlás meg ne tizedelte

volna. — Ha végigmegyünk a járásunkbeli falvakon, megdöbbenve láthatjuk, hogy a lakosság öttizedrészét munkaképtelen aggok, előregedett aszszonyok és még iskolaköteles gyermekek alkotják.

A termőföldeket jórészt asszonyok munkálják meg és csak hébe-korba tünik fel egy-egy javakorbéli férfi, ki maholnap már csak fehér holló lesz járásunkban.

Ha valaha volt kérdés, mellyel érdemes volt a nép bajaival törődő embernek foglalkozni, ugy a kívándorlás kérdése az.

A fővárosi szociológusok, a rózsás szemüvegen át tekintő vidéki nagyságok a kívándorlási ügynökök lelketlen csábításának tulajdonítják a kívándorlás ijesztő mértékben való növekedését. Rendőri szabályokkal vélik a kívándorlást megakasztatni.

Mi, akiknek álkalmunk nyílik tényleg kívándorlókkal és kívándorolni vágyókkal beszédbe elegyedni, teljesen ellenkező véleményen vagyunk. Ha különösen a németújvári járásbeli viszonyokat tekintjük, ugy teljes biztonsággal állíthatjuk, hogy ügynökök által üzött kívándorlási csábítás nálunk nincs és nem is volt. Ellenben a kívándorlás okául legtöbbszörre a következők szolgálnak:

Elsősorban az ingatlan vagyon csekély hozama, mely lehetetlenné teszi, hogy nagyobb család megélhessen belőle. Egy-két rossz esztendő, egy előre nem látott elemi csapás, eladósodottá teszi a kisbirtokost és minthogy itteni munkálkodása révén nem remélheti, hogy adósságait kifizethesse, a vándorbothoz nyúl.

Az ilyen ember rendesen csak annyi ideig marad mig a tartozása kiegyenlítésére szükséges tőkét összegyűjtötte.

Másodsorban a gazdagodás vágya. Ez rendkívül elterjedt a járásunk belüli parasztság között. Emberek, kik tán ösödőkől fogva a legszűkebb viszonyok között élnek, ma ezek birtokáról álmadoznak. Ezek krajcárt-krajcárra téve összegyűjtik a szükséges utraválót, Amerikában éjjelt nappallá téve valószínűs állati munkát végeznek és jórészt elvesznek az óhaza számára, mert a pénzvágy ördöge nem engedi őket visszatérni mindaddig, mig tudóvész, vagy valamely más halálos kör el nem lepi őket, avagy valamely szerencsétlenség folytán el nem pusztulnak.

Nem kicsinylendő okot képez a családi viszálykodás.

Nem is hinné az ember, hogy mily csekély összeveszések bírják reá a férjet, hogy szó nélkül ott hagyja a feleségét, a gyermekét, hogy támasz nélkül hagyja öreg szüleit.

Ha még hozzátesszük, hogy a katonai szolgálat előli félelem, az utazási ösztön, a más földrészek megismerésére vonatkozó kíváncsiság is hatalmas szerepet játszanak a kívándorlás megnövekedésének kérdése körül, ugy megjelöltük azon okokat, melyek eredményezik, hogy falvaink utcái mindinkább elnéptelenednek és hogy valószínűs csodaszámba megy ma azon parasztember, ki még nem járta meg a kincseket nyújtó, embereket pusztító Amerikát.

Kérjük terjessze lapunkat! A nagyarodás nemes ügyét szolgálja, ha lapunkra előfizetőket gyűjt.

a háboru Ottokárral 1270-ben, az eddig viselt szlavón báni méltóságtól megfosztott Németújvári Henrik bán, a család feje, vasmezei várát, u. m. Kőszeget, Szent-Vidét, Szalonakot, Borostyánköt, Lékát (ez csak 1260-tól volt család a birtokában) és Kerestet Ottokár kezére játszotta, maga pedig elmenekült Prágába.

A honmaradt Németújváriak ez alatt kedvök szerint dulták Vasmezyét, mig ezen évben (1270) Jakab és Osl testvérek Kőszeget a magyar király számára meghódították, Ottokár pedig a kötött béke értelmében kötelezte magát, hogy a kezére játszott várakat a királynak visszaszolgáltatja. Miután ezen kötelezettséget nemcsak, hogy nem teljesítette, sőt inkább a Németújváriak védelme alatt továbbra is rabolta a vármegyét, 1271-ben újból kitört a háboru.

Ottokár Sopron elfoglalása után Vasmezyébe szándékozott betörni, azonban Németújvári Iván e tervében megakadályozta. A Vasmezye éjszaki határszélén lévő, patakokkal körülvett helyen majd, hogy kelepcebé nem került s egykori pártfogoltjától megszégyenítve, kudarcra tért vissza Csehországba. 1273-ban újra kitört a harc. Csak Máté vezérlete alatt ez év februárjában magyar és

kun csapatok dulták Alsó-Ausztriát, mire viszonozásul az osztrák és cseh lovagok ezer vitézből álló serege a tavasszal betört Magyarországra. Győr elfoglalása után egész a Rábáig nyomultak előre; utközben égetve, rabolva elfoglalták Szombathelyt és felgyújtották Körmentet.

Ez év őszén megfordult a kocka. A Joakim tárnokmester vezérlete alatt álló királyi hadak, egyesülve a Németújváriak 30,000 főből álló seregével, visszazorítják Ottokár vitézeit, beveszik Szombathelyt, sőt Ausztriába is betörnek, A várak körül csak a németújváriak által átadott Szalonakot és Borostyánköt bírják visszaszerezni. Arra a hirre, hogy Habsburgi Rudolfot német császárá választották, Ottokár seregeit sietve visszavonta Vasmezyéből.

Alig vonult ki a cseh sereg Vasmezyéből, már is újabb belháboru ütött ki. IV-ik László Németújvári Henrik bánt, mivel az Ottokár elleni harcban vitézül küzdött, szlavóniai banná, fiát pedig soproni főispánná nevezte ki. De Németújvári Henrik a kitüntetés, összes váraik visszaadását várván jutalomul, keveselte és ismét fellázadt. — Ezuttal vesztére, mert serege a fővény mellett vívott csatában szétverettet s maga is elesett.

Fiai mindenkép mellők voltak apjukhoz. A lázadás iradik ójához híven, Németújvári Henrik bán fia nem nyitották ki a szalonaki vár kapuit az 1274 év december 1-én odavonuló királyi csapatok előtt. IV-ik László támadólag lépett fel, de a szintén pártúto királyi ijjászok is ellene fordulván, kénytelen volt visszavonulni. Később Ottokárral kibékülvén, a kfrályi kénytelenségből megbocsájtott nekik, mert e hatalmas családot, tekintettel az ország zavaros viszonyaira, teljesen megtörni ugy sem lehetett. Az elgyöngült királyi hatalom kénytelen volt ezek felett szemet hunyni, sőt elhalmozá őket kitüntetésekkel és egymás után adja vissza elvett várait: így Borostyánköt 1277-ben Németújvári Iván, Szentvid 1279-ben Németújvári Miklós birtokába jut, melyhez már megelőzőleg Kőszeg, Léka és Szalonak járult.

A Németújváriak azonban, mind ennek dacára, ismét fellázadtak IV-ik László ellen, mire a király Németújvári Ivánt 1284-ben, újév napján, a vasmezei Osl és Joák nemzetségek, továbbá Borsodból a hú Ákos, Ernye bán és fia segélyével borostyánkői várában ostrom alá vette. Bár az ostrom egész február havában tartott, a természetelő védett meredek sziklahegyen épült várat

Miért nem házasodunk?

Egy régi, visszavonhatatlan szokás a házasodás. Házaság nélkül nem érvényesülhetnének intézményeink; az állam virágzásának előfeltétele egy életerős, egészséges nemzetek. Hogy azonban egy nemzet erős, maradandó legyen, ehhez 2 dolognak van igen hathatós befolyása: I. a gondoskodásnak, hogy a fiatal gyerekek, a gyenge növendékek, ne haljanak el virágzásuk közben, — pedig a statisztika erről nagyon sajnós adatokkal szolgál; II. hogy ifjaink még szép férfikoruk elején nősüljenek.

Az előbbi leküzdését és elbánását a t. orvos uraknak hagyom.

Utóbbi az én témám.

Mi az oka, hogy a mai kor gyermekei olyan nehezen kötik össze magukat Hymen láncával? Kik azonban felveszik a házaság jármát, azt is olyan korukban teszik, hogy a természet rendjénél fogva, úgy a férfi, mint menyasszonya 3—4 gyereket ringathatna már öleiben.

Ha a házasodás valóban valami rossz, úgy az egy elengedhetetlen, szükséges rossz, ezt bizonyítja már a teremtés története: „Nem jó embernek egyedül lenni!”

Az ő testamentum ugyan, korunk vizsgálására, nem említi ifjú házaságokat.

„Ádám 130 éves korában nemzék fiát.” Ábrahám 100 éves korában érte magát apának, Jakab törzsatya 60 éves korában nősült. (Rülj korom, már itt is voltak késői házaságok!

Nemzeti történetünk más adatokkal szolgál. Mária, Nagy Lajos leánya, 9 éves volt eljegyzésekor; Mátyás király 16 éves volt első nősülésekor; II. Lajos még gyerek volt frigykötésénél sítb.

De ne menjünk oly messzire, kérdezzük csak meg szüleinket, hány éves korukban házasodtak meg? Bizony alig töltötték be életük 2. tizedét, alig hogy a férfi katonai szolgálatát befejezte, megnősült. Tehát egy 23—25 éves férfi elvett egy 18—20 éves leányt.

bevenni nem sikerült. A király kénytelen volt visszafordulni, sőt Iván még ez évben szlavoniai bánná lett.

Midőn Németújváriak féket nem ismerő erőszakoskodását többé királyi hatalmával megtörni nem lehetett, végső szükségben IV-ik László Albert osztrák herceggel szövetséget kötött saját alattvalója ellen.

Albertnek több oka volt e szövetség elfogadására. Vasvármegye végpontján, az osztrák és stájer határtól alig egy kilométernyire fekvő Borostyánkő ura gyakori betűseivel két tartomány közbiztonságát veszélyeztette; másrészt e várra már régebben is igényt tartott.

Az alkalmat felhasználva, 1286-ban stájer és alsóausztriai nemességét Borostyánkő elé szólítja. Tekintélyes had gyűlt össze Landenberg Herman vezérlete alatt, kihez Lipót seckau püspök, Pruschik Ulrik, Puchheim Albert, Tellersbrunn Bertold, Langenbach gróf, Emmersbergi Berold, Wagenberg, Luccency, Mantel sváb és Romswág morva lovagok csatlakoztak.

Iván bán ennek hírére, hogy a támadást megelőzze, egy portyázó csapat élén Ausztriába tört, Bécsújhelyet felégette, a Lajta melléki falvakat pusztította, azután

Manapság azonban a fiatalember csak 30 éves korban kezd fiatal lenni, ergó a leányok is, hogy soká fiatalok maradhassanak, rövid ruhában járnak és ugyancsak 25 éves korukban mennek el első báljukra.

Hol van manapság ideálmusz, hol van szerelmi házaság?

Manapság csak érdekházaság akad, ha akad, honnan igazán messze van a szerelem.

Vagy tán korunk annyira előre törő, nagyravágyó, hogy Richilieu szerint: „A szerelem a haladásnak fékezője” — mondást teszi magáévá?

Nem! nem a nagyság, nem a félszegség, nem a bátortalanság az oka a késői házaságoknak, hanem a kényelem, — a gombok. Amíg férfi ingeken gombok voltak felvarrva, erre kellett első sorban az asszony. Mióta azonban a dupla gombok megvannak, azóta a házaságok gyérebbek.

Még oka lehetett a nadrág gomb is, de most hál! Istennek már itt is akadnak patent gombok. Házaság „vatele,” különösen olyan helyen, hol még újság sincs.

Nálunk is így volt eddig, de most, hogy megvan a „N. és V.” sokkal több lesz a házaság, Holló jegyző nagy öröme. Mert:

1.) Lehet hirdetni, hogy nősülni akarok: „Elvénnek stb.”

2.) az újságírással ismeretséget szerez az ember és a nagy ismerős körben majd csak akad — feleség; és

3.) ha valakinek igazán leszakadt a nadrág gombja, kerestet az újságban — varrónőt... (Unikum.)

A vagyonról.

A legelső emberek testi és szellemi tulajdonságaikra nézve már a kezdet kezdetén különbözhettek egymástól, egyesek már akkor is jobban érvényesülhettek, mint mások, de csak idő múltán ismerhették fel azt, hogy vannak kiválóbbak, kik jobban boldo-

gulnak és mikor már azt is belátták, hogy megélhetésüket a vadállatok és az éghajlat elleni harcaik és védekezéseik közben együttműködésükkel jobban biztosíthatják, nemsokára megkezdődhettek a testi erő és leleményesség felhasználásának természetes folyamánnyaképpen: a kiválóbbak érvényesülése.

Kezdetben nem volt vagyoni különbség. A vagyon fogalma, mint a boldogulásnak egyik előfeltétele, a mostoha időkben fejlődött ki és különösen akkor jutott jelentőségre, mikor a régi területek szükeknél bizonyulván, az elszaporodott tömeg életszükségeit fedezésére, új hódítás vált szükségessé. Hódító utra legtöbbször csoportokban indultak, tág teret engedvén mégis az egyéni érvényesülésnek, sőt az arra méltónak irányított, vezető szerepet adtak, aki azt legtöbbször parancsoló hatalommá növelte, úgy hogy a foglalásoknál kedveltjei, hívei — a hegemonia érdekében — nagyobb adományokhoz jutottak.

És így volt ez minden népnél. Hova-tova a testi és szellemi ügyesség mellé, harmadik hatalmat adó forrássá lett a vagyon, mely a másik kettő mellett tehát elég korán éreztethette már hatását. Idővel azután a hatalomnak nélkülözhetetlen tényezőjévé válik. Elégedetlenek, lázongók lecsillapítását, harcosok jutalmazását és más érdekek elismerését a főnökök, vezérek rendszerint területek adományozásával eszközlik, egy-egy terület valóságos kis királyságot, minden esetben azonban bizonyos méltóságot hoz az érdemes szerzőnek, úgy hogy a mai arisztokrácia és az egyház vagyonát

mint a nyíl visszatért, hogy segélyül hívott testvéréi, Miklós, Henrik és Péter csapataival egyesüljön.

A német csapatok már három napja táboroztak Borostyánkő vára alatt, mialatt Iván felszaporodott seregével béczen-völgyön át közeledett szorongatott várának felmentésére.

Itt tűnt ki a magyar harcmód, a könnyű lovasság fölénye.

A vár völgyét környező erdők rejtekéből minden oldalról előtörő lovasság, tökéletesen körülvárta a szűk völgykatonában táborozó németeket. A harczi riadóra zavarba jött nehéz fegyverzetű lovasság rendben sorakozik dandároként, a sűrű tömegek alkalmas célpontul szolgálnak a hajtó fegyvereknek, alig mozdulhattak, mindenünnen nyíl és kopjázóporral fogadják őket a Németújváriak hadai, s míg a dárdákat használhatták volna, tömérdek ember és ló ment tönkre. Az összevert német csapatok vezérei nevében erre Komszág lovag fegyverszünetet kért Ivántól, a mit ő kézséggel meg is adott.

Ez alatt lovaghoz illoen felhívták Ivánt pártviadalra, amit ő megtagadott és követelte a csata folytatását. A megrémültek erre újabb békétárgyalásokat ajánlottak, de Iván

hajthatatlan maradt. Az osztrák, stájer és seckai püspök zsoldos csapatai kénytelenek voltak így fegyvereiket lerakni; csupán a lovagoknak engedett Iván tisztességes elvonulást.

A német sereg tehát le volt verve. Hátra volt még a magyar királlyal való leszámolás.

Az 1286-iki rákosi gyűlés végzéseit értelmében, a király Ivánt az erőszakkal elfoglalt várak átadására hívta fel. Midőn e rendeletnek eleget nem tett, IV-ik László király személyesen állott serege élére, a kun csapatok elől azonban Németújvári Iván Szent-Vid várába zárkózott, melyet IV-ik László, több heti heves ostrom után 1286 november 30-án bevett. Iván még idejekorán menekült egy titkos alaguton át a biztosabb védelmet nyújtó Kőszegre, László pedig az egész országban dúló zavarok miatt, beérte e vár elfoglalásával és sietve elvonult.

Németújvári Ivánt e szerencsétlenség nem tette bölcsőbbé. Kalandjait még nagyobb mértékben űzte s egy ilyen betérés alkalmával Landenbergi Hermánt, az alsó-ausztriai sereg vezérét is elfogta.

(Folyt. köv.)

jórészt ily vezéri, királyi adomány alapozta meg. Mig az uralkodók ezzel hivatelt gyarapítják házuk fenmaradása érdekében, a lekenyerezettek újabb vagyionokhoz jutnak.

És a megajándékozottak, a vagyionosak nemcsak hatalommal, méltósággal rendelkeztek, hanem századokra kiható nimbusszal biztosították családjaik fenmaradását a kiválóságok, az újabb kitűnőségek mellett; sok helyen a hivatalok, legdiszesebb állások elfoglalásával megakasztották az érdemek jutalmazását és az emberiség fejlődésének természetes menetét.

Hogy a vagyon nyújtotta hatalom azzal, hogy örökölhető méltóságokat, érdem nélkül elfoglalható intézményeket teremtett, mennyi boldogtalanságot hozott az emberiség számára, most nem foglalkozhatunk, elég rámutatnunk az újabb áramlatokra, amelyek új kiválóságok, újabb fogalmak és — üres terület híján — a régi, elévült érdemek helyére új kitűnőségeket akarnak ültetni és céluk a legnagyobb emberi boldogságnak: a közös vagyionnak. Állami tulajdonnak emberi egyenlőségnek megteremtését hirdetik és kedves témájuk a legrégibb kor embereinek egyenlősége, mely az emberi boldogságot akkor érvényre juttatta.

Ez nem más, mint egy erőszakos hipotézis, amelyet azok, akik az emberi egyenlőség szükségét a jelenben a múlt hasonló állapotából akarják levezetni azon történeti és etnográfiai adatokra építik, hogy ott, ahol az emberek a természetet gazdag tárházát még nem rohanták meg, mindenkinek elég jut. Olybá tüntetik fel a dolgot, mintha a szerzemények közösségét az ókorban valami tökéletesebb lelki erő diktálta volna a mainál sokkal ember szeretőbb — zsákmányolóknak.

(Ezeknek előrebocsajtása után jövő közleményünkben a vagyon képződésére további fenmaradására bővebben fogunk kiterjeszkedni.)

Felhívás előfizetésre.

Lapunknak immár második száma jelent meg és jut mindenkinek kezébe. Ezt a számot is mint mutatószám bocsajtottuk a kedves olvasóközönség rendelkezésére, hogy még jobban megismerjen bennünket, illetőleg megismerje lapunkat.

Hangsúlyozzuk ismét, hogy teljes erőnkkel a kedves olvasóközönség igényeinek kielégítésére törekszünk és igazán jól esne, ha munkánk kellő méltánylásra találna.

Mi megindítottuk a lapot és úgy véltük, hogy kötelességet teljesítünk városunkkal, járásunkkal szemben, nehogy az elmaradottság bélyege nyomassék rá, mikor minden járási székhely a megyében rendelkezik már lappal. Ugy véljük, ugyancsak a város és

járással szemben teljesíti kötelességét, aki hozzájárul ahhoz, hogy a sok nehézséget leküzdött lapunk az ezután elébe tornyosuló akadályokkal is megküzdve fennállhasson.

Felkérünk mindenkit siessen lapunkra előfizetni, hogy a lap szétküldése ezután a legnagyobb renddel legyen eszközölhető.

Az előfizetéseket kérjük egyenesen a kiadóhivatalba küldeni.

Előfizetési árak:

Negyedévre	2 K.
Félévre	4 K.
Egész évre	8 K.

HIREK.

Megalakulni!

„Ébredj nagy álmaidból, ébredj Árpád fia!” Nem elég az, hogy naphosszat az íróasztal mellett kültök, vagy műhelyben fáradoztok, kell ezen kívül még valami, ami tökéletesebbé tegyen és ez: — a sport.

A sport az, mely észt, erőt és akaratot kíván és e hármasság meghozza a maga gyümölcsét. Nézték a délszlávokat, alig maroknyi nép és hogy tud diadalmaszkodni; s tudjátok-e mi ennek az okozója? Hát a sportban való megedzetség. Nem a lomha, kényelemserető emberé a jelen, hanem az edzett, minden helyzetet könnyen felfogó és kihasználni tudó.

És hogy tanuljátok meg ezt jobban mint a sportolással?

Hol kell nagyobb figyelem mint a sportban? — Jön a labda . . . már a fedezett lábán van' . . . egyszerre leugrik; rajja! Kaps! . . . már fogja . . . a támadás vissza van verve. . .

Látjátok! ide kell figyelni. . .

Vívás, futás, uszás, gerely, díszkosz, suly. . .

Hát még mennyi élvezetet nyújt a szép sportornázás?!

Rajta! Megalakulni és belevágni a nagy munkába. . .

Hogy fogtok lelkesülni, mikor majd az „FTC“-t látjátok vendégül és a ti körötökötől kerül majd ki: — olympiai győző:

Uraim! hisz ez nagyszerű lesz!

(—d.—a.)

— **Személyi hírek.** Gróf Batthányi Iván eltávozott városunkból. hol rövid ideig tartozkodott, hogy másutt levő birtokait is meglátogassa. — Gróf Draskovics Pál f. hó 8-án távozott el városunkból, hol pár hetet töltött. Örömmel értesültünk azonban arról, hogy rövid idő múlva ismét visszatér és így jól esik reménylenünk, hogy eszlénként újra gyönyörködhet Németújvár lakossága a várnak és magának a városnak is szép, reflektorok általi megvilágításában.

— **Szabadságon vannak.** Benes Sándor kir. járásbíró f. hó 15-én kezdi meg 6 hétig terjedő szabadságát Szabadság idejüket városunkban töltik: Herbst Adolf ezredorvos, Herbst Elemér kapitány s Schwarz Géza főhadnagy.

— **Eljegyzés.** Dr. Adler Béla ügyvéd f. hó 3-án jegyezte el Erlich Ilonkát, Budapestent. Gratulálunk és örvendünk, mégis kissé szomorkodunk is, de csak azért, mert önzők vagyunk. Csak azért szomorkodunk

és e hír csak azért okoz az öröm mellett más érzelmeket is, mert a sors az Ámor közreműködésével megfosztja a németújvári aranyifjúságot egyik vezérértől, egyik lelkes oszlopos közkedvelt tagjától. De mert tudjuk, hogy egy várt és reményelt boldogság jut a közkedvelt vőlegény részére, örülünk a hírek és melegen gratulálunk. Már most is őszintén kívánjuk, hogy a kötetlen házasság igaz boldogságot hozzon a jegyeseknek. A vőlegény pedig majd mint férj is legyen a mi kedvelt emberünk és mint munkatársunk szórakoztassa kedves olvasóközönségünket ezentul is lapunkban megjelenő kiváló dőldozataival és cikkeivel.

Toóth Gábor, németlövői segédjegyző eljegyezte Imrek Idát Sentelekről.

— **Házasság.** Götz Jakab, helybeli adóhivatali tiszt f. hó 16-án tartja esküvőjét menyasszonyával Koller Irmával Német-szentgróton. Tartós boldogságot kívánunk és azt, hogy a fiatal pár városunkban jól érezze magát.

— **Uj bérlet.** Gróf Draskovich Pál sankóházi és mezőmaji ingatlanait 12 évre bérbevette Szűts János volt szombathelyi püspöki jószágfelügyelő. A bérbevett ingatlanok átadása ma, e hó 10-én kezdődik. Az eddigi bérlet Rosenberg Emil eltávozik körülnkből. Reméljük, hogy ő, kit itt mindenki megkedvelt, nem fog Németújvárról megfeledkezni az idegenben, hol azt kívánjuk, hogy kellemesen és jól érezze magát. Az új bérletnek pedig bérletéhez szerencsét kívánunk és azt, hogy körülnkben kellemes új otthont találjon.

— **Alispáni rendelet.** Vasvármegye alispánja rendeletet adott ki, melynek értelmében az ez évben besorozott és póttartalékba helyezett katonák a kedvezményre való igényüket legkésőbb f. évi szeptember hó 1-ig tartoznak igazolni, mert későbbi igazolások figyelembe nem vétetnek és az illetők kedvezménye meg lesz szüntetve.

— **Meggyűlés.** Vasvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 11-én, hétfőn délelőtti rendkívüli közgyűlést tart.

— **Uj üzemevezető.** Libán Manó a Kohn és Schmergel cég helybeli főüzemevezetője új üzemevezetője a múlt héten érkezett meg Löcséről és elfoglalta állását.

— **Ujtítás a póstán.** F. hó 11-étől kezdőleg fontos ujtással lepi meg a posta a közönséget. A hírszomjas közönség bizton örömmel veszi tudomásul, hogy e naptól fogva a délutáni 2 órai vonat hozza az újságokat és hoz leveleket is, melyeket még a délután folyamán fognak kihordani és kézbesíteni. Ezzel régi és jogosult panaszok szűnnek meg és régi ohajok nyernek kielégítést, mert hisz tényleg tarthatatlan és nevesítéses is volt az eddigi állapot, hogy mi itt Körmendről egy órányira az újságokat jőformán csak másnap olvashattuk, mikor a fővárosi újságok Körmendre érkeznek a déli gyors vonattal.

— **Bucus.** F. hó 5-én, Boldog Asszony napján, bucsu volt a várban. A délelőtti istentiszteletre, melyet a vár kápolnájában tartottak meg sokan jöttek be a vidékről, melynek e nap minden évben ünnepe. Este 6-kor az istentiszteleten kevesebb vidéki, de annál több helybeli dicsérte az Urat a történelmi nevezetességű varnak e napra virágoktól feldíszített kápolnájában.

— **Országos vásár:** Vasvározt f. hó 11-én, hétfőn országos vásár lesz, mely mint mindig úgy most is igen forgalmasnak ígérkezik.

— **Iparvasut meghosszabbítás.** A Magyar Általános kőszénbánya r. t. iparvasutját legújában Kisvaskutfélé hosszabbítja meg. A vasútvonal átvágja Németújvár, Bányácska, Békafalu, Sóskut, Németszentgrót határárt és Kisvaskuton végződik. A vasutépítési vállalkozó Rosenthal Ignác, pusztaszentmihályi lakos. Jelenleg már nagy szorgalommal folyik a munka Preisner Géza mérnök felügyelete és vezetése mellett. Már megérkeztek a kubikusok is, számszerint 30-an és teljes erővel láttak a munkához. Az iparvasut bejárása 23-án lesz Országih Elemér dr. miniszteri kiküldött vezetésével.

— **Kérelem.** Az elmúlt héten fordultak hozzánk panasszal, hogy a vár oldal szép sétahelyek a korai esti órákban, vagy mondhatjuk a szép délutáni órákban, 5-8 között, a tisztességes sétáló közönségnek mintegy felkereshetetlenek. Városunk ózondus levegőjű részében, hová sokszor családok gyermekeikkel is sietnek élvezni a jó levegőt, többször erkölcsileg nagyon is kifogásolható látványok tárulnak az ember szeméi elé. Nem akarjuk ezt tovább tárgyalni, de igenis nagyon kérjük az illetékes közegeket, hogy fordítsanak gondot arra, miszerint ez a szép sétahely legalább a szép nappali órákban mindenki által felkereshető legyen; hogy ott igazán kellemes helyet találhasson városunk lakossága és semmi se történhessék, a mi megbotránkoztathatja a sétáló, üdülő közönséget.

— **Nincs kut és nem is lesz.** Burgóhegy iskolászéke a belügyminiszterhez fordult kérelemmel, hogy az iskola telken furandó kut költségeinek fedezésére utalványozzon államsegélyt, mert az iskola szegény és nem tudja elviselni a kufurás költségeit, már pedig a kutra feltétel nélküli szüksége van az iskolának, mert a legközelebbi kut nagy távolságnyra van az iskolától. Ez a kut az erdő közepén egy völgyben van és így az iskolától nehezen érhető el. Tegnap érkezett meg a belügyminiszter válasza. Ebben arról értesíti az alispánt a miniszter, hogy a belügyminiszterium műszaki osztályának véleménye alapján számottevő eredmény nem várható a kufurási kísérlettől és ennek következtében a kért államsegélyt nem engedélyezik. Így tehát nem lesz kutja a burgóhegyi iskolának, a mi mindenesetre szomorú állapot és talán jellemző is a közállapotainkra.

— **Tűz.** Hovárdoson f. hó 1-én gondatlanságból tűz ütött ki. Klucsánits Antal 6 éves János fia és özv. Stubits Fülöpné 5 éves fia gyújtóval játszottak. míg egy félreugrott szikrából tüzet fogott Klucsovits Antalnak szakmája és erősen fenyegette eléggéssel vezetettnek házát is. Szerencsére a közelben dolgozó emberek idejében észrevették a veszedelmet és a tüzet hamarosan, mielőtt terjedhetett volna, eloltották. A gyermekek szülői ellen megindult az eljárás.

— **Baleset:** A magyar általános kőszénbánya részvénytársaságnál dolgozott Kuthott Károly egyházfűszési lakos. E hó 3-án farönköket segített a vasuti kocsira felrakni és ekközben egy hatalmas farönk a lábára esett, melyen hatalmas sebet ejtett. Hogy

kit terhel a gondatlanság az ki fog tűnni a megindult eljárás során. A sérültet a helybeli kórházba szállították.

— **Enyves köz.** Szakasits János gyepűfűzési lakos 2 drb. pokrócának hullt helyét találta f. hó 2-án. Feljelentésére kitűdött, hogy azokat Szamer József és neje pusztaszentmihályi lakosok vitték el, persze kérdés és a tulajdonos beleegyezése nélkül. Valószínűleg nagyon megtetszett nekik és nem tudták különbséget tenni a „Enyém Tied” között.

— **Eltűnt:** Tiger Fülöp, németújvári lakos, téglamunkás ezeltől 5 nappal azzal a szándékkal távozott el hazulról, hogy szüleit meg meglátogatni. Nevezett azonban még máig sem ért szüleihez és hozzátartozói semmi hírt sem hallottak róla. Családja kérelmére elrendeltetett az eltűnt egyén köröztetése.

— **Iparengedély.** Murlanits Ferenc rábortri lakos benzín motorral való üzletszerű cséplésre iparigazolványt kért és kapott.

— **Tánczoszoruéska** Nemes Savracki Gyula Károly okleveles tánc és illemtanár a mai nappal fejezi be táncanfolyamát, melynek befejezéséül ma este táncvizsgát, illetve tánczoszoruéskát rendez. Nemrégiben volt az első tanfolyam szoszoruéskája, melyen a megjelent közönség meggyőződhetett arról, hogy táncanfolyam igazán oadaó, buzgó fáradozással és szakértelmel vezetett be tanítványait a tánc-mesterségébe és igazán szép és dicséretre méltó eredményt ért el. Hisszük, hogy most is megfelel a várakozásnak és a szoszoruéskán megjelenő, hihetőleg nagy számu közönség újra meglepődten távozik a második táncvizsgáról is. A szoszoruéskára a következő meghívót kaptuk: Meghívó A németújvári táncanfolyam tanulói 1913. évi augusztus hó 10-én (Vasárnap) A „Korona” szálloda nagytermében másorral egybekötött zártkörű Tánczoszoruéskát rendeznek, melyre k. címzett urat b. családjukkal tisztelettel meghívja a rendezőség: Nemes Savracki Gyula Károly, tánc- és illemtanár. Alberty Magdus Kneffel Mária Alberty Jenő Alexander Géza Kreutz Ilonka Ráth Mariska Olsovsky Emil Olsovsky Árpád Sasek Annuska Szijjártó Rózsika Sasek Ferenc Pászthory József. Kezdeté este 8 és fél órákor. Belépő-díj személyenként 1 korona. Meghívó kívánatra előmutatandó. Az estély másóra: 1. Polinaise. (Üdvözölő tánc) Előadják a táncanfolyam összes tanulói 2. Menuet á la kor Előadják: Alberty Magdus, Ráth Mariska, Olsovsky Emil és Olsovsky Árpád 3. Fátýol-tánc. Előadják: Alberty Magdus, Kreutz Ilonka, Ráth Ilonka, Sasek Annuska, Alberty Jenő, Olsovsky Emil, Olsovsky Árpád, Sassek Ferenc. 4. Gavotte. Előadják az összes növendékek. 5. Szalonszárás Bemutadják Kneffel Mária és Savracki Gyula. Másor után tánc reggelig.

— **Nimródok** A vadász-évad beálltával járásunkban a következők váltottak vadász jegyet: Dömötör Lajos, Dr Polcer Dező, Götz Jakab, Dr. Sik Lajos, Haám Gyula, Szombathy Nándor, Polgár István, Alberti Vilmos, Török Mihály, gróf Draskovics Pál, Benes Sándor, Wagner Antal, Rozol József, Golitsch Valter, németújvári; Fröhlich Alajos, burgóhegyi, Reszterics Ferenc, Resch József, Hochenegger József, Rath Ferenc, Preszl Ferenc pásztorházai, Benicsics

József, Dr. Szentpéteri Kálmán, Sibirik Kálmán, szenteleki, Echer Károly barátfalvai, Káiser Károly, Rosur Jenő szenteleki, Sprangl László pusztaszentmihályi, Fandl György, hársptaki, Bauer Ignác, ganócsi, Kramer Márton, Gáiziger Ottó, Zánbó János Kukumér, Rosenthal Ignác, Schvel Ferenc, pusztaszentmihályi, Ernst Ferenc, kisvaskuti, Kovács Antal orbánfalusi, Baumann Rezső, u. o. Schict Pál sóskuti, Karner József, Öllös Antal kukméri, Hafner István, gróf Kotulinsky Rumata magashegyi, Krendery József magashegyi, Krusz Mihály burgóhegyi lakosok.

— **Hirtelen halál.** E hó 5-én szerdán Rózsahegyen hirtelen elhunyt Muik Ferenc gazdálkodó. A falu népe mintegy Isten-ítéletet látott a hirtelen halálban. — Ugyanis 5-én bucsu volt Németújvárott a várbán és ez a nap a rózsahegyieknek is fél ünnepnap A falu apraja-nagya felkerelkedett s ünnepi ruhában sietett a várkapornába dicsérni az urat. Csak Muik Ferenc nem halgatott a hívők szavára, otthon maradt és dolgozott szorgalmasan, mert a rossz időjárás miatt ugys elmaradt sok munkával. Kiizzadt, kimegegedett a munkában, megszomjazott és felhajtott egy pohár gyümölcs bort és a következő pillanatban szivészűhűdés következtében holtan terült el a földön. — Hátrahagyott családja és barátai fájdalommal szokogtak holtteste fölött, sokan pedig részvét nélkül mentek el holtteste mellett, mert babonás hitükben azt tartják, hogy a halál büntetésből érte, mert dolgozott ünneppon.

— **Nyári mulatságra** meghívókat a legutányosabb árban, izléses kivitelben készit Bartunek Béla könyvnyomdája.

— **Heti vásár.** f. hó 8-án volt szokásos heti vásár városunkban, mely azonban nem volt valami ugyan látogatott. Kevés szarvasmarhát hajtottak fel, amint annak tulajdoníthatunk, hogy most nagyon el vannak foglalva az emberek a mezei és aratási munkákban.

— **Szerencsétlenség.** Huber Richárd várszeemiklósi korcsmárososhoz — Zinky Richárd 11 éves és Gyula 9 éves iskolásfiúk — a vakáciora beszegődtek béreseknek. A fiatal legények, szorgalmasan dolgoztak, etették italták a marhákat, és tisztították az istállót. Gazdájuk meg volt velük elégedve, mértis kijárt nekik az ellátáson kívül, hetenkint 1 korona 60 fillér mely, összesget a fiuk haza vittek édesanyjuknak. Anyjuk boldog volt, hogy gyermekeit nem kell eltartani már, sőt keresnek is. A minap azonban szerencsétlenség érte a fiatalabbikat Gabonát rostáltak a pajtában, miközben a fiu balkezének mutatójúja, belekerült a szélrosta kerekéi közé, mely azt annyira összezúzta, hogy amputálni kellett. Dr Engel járásorvos jelentést tett a járásbírósnágnál, mely hivatva lesz megállapítani, kit terhel a felelősség Szerencse, hogy abban az időben, mikor a szerencsétlenség történt orvos járt a szomszédba, mert az emberek már azt a tanácsot adták, a szerencsétlen fiu anyjának, hogy orvoshoz ne menjen, mert az levágja. Jobb, ha meghal, mint csonka ujjakkal él.

— **Forgalmi akadály.** A Németújvár Szentgothárdi országútnak 1. számu kilométer jelzője városunkban a járásbírószág épülete előtt áll korhadtan. Eltekintve attól, hogy egyáltalán nem díszíti ez a cölöp az

utcat bizony nagyon is veszélyes a szűk utcán a forgalomra nézve. Kocsikat akadályozza az egymás kikerülésében; a gyalogjárók pedig számtalan esetben ütöttek bele és szeüvedtek kisebb-nagyobb sérülést. Hát még esténként mennyire veszélyes ennek a cölöpnék az itt — annak helyén — léte. Felhívjuk illetékesek figyelmét erre a cölöpre és a közönség érdekében kérjük vigyék elhelyéről és jelezzék a kilométer példálul az egyik szomszédos épületen, hogy az emberek testi épséget veszélyeztető cölöp elkerülhessen az utból.

— **Gabonát,** terményt venni, vagy eladni akar; állást, vagy alkalmazottat keres; lakást akar kiadni, vagy fölvenni, hirdessen lapunkban. Az apróhirdetés díja: minden szó 4 fillér, **vastagabb betűkkel 8 fillér.** Hirdetése biztos sikerre vezet!

— **Időjárás.** Meteorológiai időjelentés. Németújvár, 1913. évi augusztus hó 1-től 8-ig. Léghőmérséklet 8 napi közepe 17.7 C fok; délután 2 órákor feljegyzet maximum 25.2 C. fok 5 én, minimum 17.8 C. fok 1-én. A csapadékos napok száma 6, összesen 11.5 mm csapadékkal. Legnagyobb csapadék 5.7 mm. 7-én. Jóslat: Változókönyv idő várható hőstílyedéssel és helyenkint — főleg keleten — esővel.

EGYRŐL-MÁSRÓL.

Augusztus 7-ike, az elmúlt hét egyik napja igen nagy nevezetes emlékü a világtörténelemben 1772. augusztus 7-ikén osztrák fel Lengyelországot Nagy frigyes II. Katalin és Mária Terézia. szomorú végzet érte a lengyel népet, melynek országát még két ízben is felosztották és ma nincs a lengyeleknek hazájuk, illetőleg van három is. Jutott a nagy Lengyelországból Németország-nak; Oroszágnak és Ausztriának.

— **Tudós nők.** Voltak minden időben nők, kik vetélykedtek tudomány dolgában a férfiakkal, sőt bizony sokszor felül is múlták azokat. Pithagoras leánya. Aspázia, Krisztus előtt 540 évvel már anyira jártas volt a bölcsészetben, hogy atyja halála után nyilvános felolvasásokat tartott, mely előadásoknak édeklődő hallgatója volt maga Sokrates is. Bottista az nrbiáni fejedelem neje író és nagy szónok volt. Mikor II. Gyula pápa előtt szónokolt egy ízben Rómában, mindenki bámu va és szinte elbűvölve hallgatta szavát. Piroullia, szobaleány volt, de oly művelt, hogy többször tartott latin nyelvű beszédeket a pápák előtt is. A görög nyelvet szintén tökéletesen birta és beszélte. Ugyan ő volt híres nagy és bámulatos emlékezőtehetségéről. Alitóltag másoktól hallott beszédeket szóra-szóra elmondta egyszeri hallás után; egész könyveket ismételt szóról-szóra egyszeri elolvasás után. Alexandriai Katalin öven pogány bölcsésszel vitakozott oly sikerrel, hogy azokat át is térítette a kereszténységre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Lapunk első példányait szétküldöttük és a legnagyobb figyelemmel voltunk a szétküldéssel. Mégis előfordulhatott az, hogy valaki, ki számított ti-ztelet-példányunkra — nem kapta azt meg. Eltekintve attól, hogy ez még nem jelentheti okvetlenül azt, hogy nem is küldtünk neki lapot, mégis arra kerünk mindenkit, egyáltalán ne értsék félre a lap esetleges elmaradását. Az csak tévedésből, de semmi esetre sem akaratból és szándékosan történt. Mi minden-

kinek örömmel és szívesen küldünk lapot és kérjük is, hogy ha esetleg valaki tényleg nem kapott lapot, forduljon hozzánk, póstafordultával küldjük mutatványszámunkat. Lapunk mindenkor 8 oldalnyi terjedelemben és bő tartalommal jelenik meg. Kérjük az előfizetési díjak szíves beklüdesét.

CSARNOK.

Ave Máriára.

*Megkondult az esti harang Ave Máriára
Egykor én is imát mondtam e harang szavára.
Térdre hulltam anyám mellé s felnéztem az égbe
S míg Ő értem imádkozott, addig én Ő érte.*

*De azóta husz esztendő tünt el mint az álom
S a hant is bestüppedt szegény édes anyámon
Husz esztendő sok idő s az estharang szavára
Lelkem most e szebb időkre ismét visszaszála.*

*Leborulok kis szobámban s elképzelné vélem
Mint hogyha édes anyám is együtt volna vélem
S szent szolozsmát dühözni ösztönözve ajkam
Imádkozni próbálok ahhoz kit megtagadtam.*

*Zúg a harang. Hirdeti, hogy van Isten az égben-
Hogy e szóra megrendüljön lelkem mélyen,
Hirdeti, hogy szent borzadály járja át a keblem
S kezeim összekulcsolva imára emeljem.*

*Imádkoznék, de térdeim remegnek alattam
S nem vagyok képes megnyitni imára ajkam.
Most érzem csak szent igék már nem lakoznak
[bennem]
S imádkozni nem tudok, már ezt is elfeledtem.*

*Pogány lettem. Édes anyám! miért nem élsz
[mostan]
Miért nem élsz, hogy megkérjelek lábadohoz
[borultan]
Taníts meg még egyszer arra a szép imádságra,
Amit egykor együtt mondtunk: Ave Máriára.*

Dés 1910.

Bányai Gábor.

Szinész anekdoták.

Írta: S. S.

Boldogult Megyery Gyulától a kolozsvári nemzeti színház igazgatójától hallottam a következő jó ízű kis epizódot. Az ő szavai- val, mondom el, mert kár lenne minden szóért a mit elvinnék vagy hozzátennék, Megjegyzem ennek a kis epizódnak az elmondására a mértéktelen ácontó kérésünk ösztönözte az őreget. De át adom a szót Megyerinek:

— Nekték megint pénz kell? Édes jó Istenem, ez a fiatal generáció. Hátha ugy lennétek mint én voltam kezdő színész koromban, mikor szinlapot hordtunk a bucsuzóért, mert gáge csak ígérve volt de meg nem kaptuk. Bizony fiuk jó magam is hordtam a szinlapot és velem történt meg a következő eset.

Három hétig voltunk egy községbe. Mikor bucsuzásra került a sor már előre örvendtünk a járásbíró gavallér irnokától kapandó boravalónak. Átadom neki nagy gaudiummal a bucsu-verset, amely ugy szólt mint minden bucsuzó az országban:

Nyissátok fel mot az erszényt
Bőr az avagy posztó,
Csak csengő főrest kapjon
A fáradt szinlaposztó.

Eiolvassa, és azt mondja majd délután elküldi. Szorongva vártuk a délutánt, beállit az irodaszolga, átad egy borítékot, hogy az irnok ur küldi a bucsuzót. Boríték? Egy 5 pengő. Óvatosan kinyitom kihull belőle egy papirlap amelyen a következő ríposzt van:

Felnyitottam erszényemet
Nincsen benne semmi
Akár, hogy is kotorászom
Üressel van teli
Igy hát édes barátaim
A kis tinta nyaló
Épp ugy el mehét bucsuzni
Mint a szinlaposztó

Tabló.

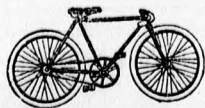
FRANZ WALICEK NÉMETÚJVÁR MECHANISCHE & LANDWIRTSCHAFTLICHE MASCHINENBAU REPARATUR WERKSTÄTTE.

Übernahme sämtl. Maschinenreparatur, wie Nähmaschinen, Fahrräder, Landwirtschaft, Gewerbe und Mühlerei Maschinen, Mühlwahlen rüfelungen. Renowirungen von Dampf, Gas, Benzin-, Electro-, Automobil- und Fahrrad-Motoren. Instalation von Luft, Spiritus, Acetylen gas und Electriche Lichtenanlagen. Privat Telephon- und Telegraf Leutungen.

BRUNNEN PUMPEN UND WASSERLEUTUNGEN.

Badecinrichtungen. Sämtl. Eisen-, Dräh, Hobel-Frais und Pressarbeiten. Anfertigungen von vorrichtungen zur erzeugung von Massen-Artikkel.

ÜBERNEHME SÄMTLICHE EISENGUSBRÜCHE ZUM AUTOGENEN SCHWEISEN.

KÖZGAZDASÁG.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1913. évi augusztus hó 8.

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők

Buza	— — —	20.40	— 20.40
Rozs	— — —	16.60	— 16.60
Árpa	— — —	16.40	— — —
Zab	— — —	16.40	— 16.49
Tengeri	— — —	19.—	— 19.—

Tartós s szép kivitelű szőrmeboákat és sapkákat készít:

Böck Imre

szücs-mester és sapkás

Körmenden, a polg. isk. mellett

Egy alig használt		
<h2>kerékpár</h2>		
jufányosan eladó.		
Cím a kiadóhivatalban.		

Üzlethelyiség
és 2 szobás lakás
kerestetik!

Cím megtudható e lap
kiadóhivatalában.

Fűszer- és csemege.

Különféle borok és sörök. Naponta hideg felvágottak, friss prágai sonka. Az összes bel- és külföldi sajtok, tea vaj. Francia és olasz szardínia. Rum, tea és a legfinomabb cognac. Likőr raktár. Az összes ásványvizetek. — Heller cinkorka - különlegességek gyári raktára. — Mindennemű pezsgők.

Keill-festékek

minden létező színben raktáron.

Lutterschmiedt

Ferenc

Németújvár.

Szikviz, Gasé és Provita-gyár.

A szikviz bakteriummentes kétszer átszűrt vízből készül.

Gasé és Provita a legelső orvosok által ajánlott közkedvelésnek örvendő kitűnő üdítő ital.

Ezen italokat kocsin vidékre is elszállítatom. — Viszonteladónak nagy előny ár.

Nagy választéku raktár honi és külföldi pezsgőkben. Gyógyborok.

Egy tanonc felvétetik.

Fűszer- és csemege.

Kereskedelmit végzett
irodistanő
ajánlkozik ügyvédi irodába,
vagy nagyobb kereskedelmi
vállalathoz. Cím megtudható
e lap kiadóhivatalában.

JANISCH JÓZSEF
mészáros és hentes
NÉMETÚJVÁR (A FÖTÉREN.)

Mindennemű husneműek, kalbászok. Naponta frissen vágott marha- és sertés-hus. — Sonka, szalonna stb

A GRÁCI RÉSZVÉNY-SÖRFÖZDE
NÉMETÚJVÁRI FŐRAKTÁROSA.

ÉPÜLET ÉS TŰZIFAKERESKEDŐ.

KRANZ JÁNOS

VÁLLALKOZIK MINDENMŰ
É SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁK
JUTÁNYOS ELKÉSZÍTÉSÉRE.

KÖNYVKÖTŐ

Hirdetések

felvételnek
a kiadóhivatalban.

MAYER KÁROLY

ÉPÜLET- ÉS BUTORASZTALOS
NÉMETÚJVÁR, 129. SZÁM.

Tisztelettel értesitem Németújvár és
vidéke nagyrédmű közönségét, hogy
Németújváron, a Főtéren jól felszerelt

asztalos-üzletet

nyitottam, hol mindennemű butorokat
a legegyszerűbbtől a legfinomabb ki-
vételig jutányos árban készítek Nagy
raktár különféle butorokból.

Első Németújvári
Temetkezési Vállalat.

„ETERNIT“-Schiefer

IST DASS
BESTE UND BILLIGSTE DACH.

Feuer und sturmsicher, leicht, bedarf keine
Reparatur. Ständiges grosses Lager!

Deckung übernimmt:

LEÓPOLD HOFFMANN

Bezirksvertretung

→ N é m e t ú j v á r . ←

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, 43. sz., Kovács Gyula-féle ház.

Mindennemű nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan
készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meg-
hívók, gyászjelentések azonnal elkészítettnek. Kereskedelmi és
hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok,
borítékok, étlapok stb. pontos kivitelben s jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a leg-
előnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknak nagy
engedményt ad. Kérjen mutatószámot!